

MEGJELEN
minden
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:
Egész évre... 6 frt. —
Fél évre... 3 „
Negyed évre... 1 „ 50

DÉLIBÁB.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti lap.

Felelős szerkesztő és kiadó: Gróf CSÁKY ALFONS.

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ-HIVATAL:
Varga-utcán 2256 sz.
KÉZIRATOK
nem adatnak vissza.

Hirdetések
a legjutányosabb ár
mellett vétetnek fel.

II. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1878. JUNIUS 28.

26. SZÁM.

Lapunk t. olvasóihoz!

A „Délibáb“ szerkesztését f. é. ápril hó 1-én vevém át. Követendő elveimet a lap szerkesztése körül akkor és már azelőtt is világosan és bőven kifejtém! Ezuttal csak rövid leszek.

Czélom volt a „Délibáb“-ot általában a vidéki írók, de a reményre jogositó új tehetségek számára is nyitva tartani, egyuttal azonban számukra a fővárosi írók nevesbjeit is követendő példányokul fölláttani; szóval a vidék és központ között a közvetlenséget, szellemi érintkezést létre hozni és a vidéki közönség érdeklődését az irodalom iránt fölszítani!

Törekvésem több oldalról helyeselve és méltatva lön; mind az irodalom férfiai, mind a közönség nagyobb és megérdemelt figyelemre méltaták a „Délibáb“-ot, mint oly lapot, mely egy határozott és üdvös czél kivivására vállalkozott és következetesen küzd is mellette.

És e küzdelemnek már is vannak kézzel fogható eredményei; ilyen például a közel napokban biztosan létrejövendő debreczeni „Irodalmi és művészeti kör“, melynek eszméjét a „Délibáb“ pendítette meg elsőben.

A vidéki irodalom ügyének emelése és ez által az egyedül üdvözítő magyar nemzetiség előmozdítása továbbra is vezérelve marad a „Délibáb“-nak.

A czél szent. De kárba fog menni a részünkről már eddig is hozott tömérdek anyagi és szellemi áldozat, ha a közönség, különösen Debreczen város közönsége melegebb pártolásban nem részesítendi a „Délibáb“-ot.

A távoli vidék most is tekintélyes számot tesz a „Délibáb“ előfizetői között, azonban Debr. és vidéke többet tehetne a „Délibáb“ fölvirágoztatására, mint a mennyit tényleg tesz; hiszen e lap Debreczennek édes gyermeke, itt született, itt növekedett és teljesíti kötelességeit; jogos igényt tarthat tehát a legrokonszenvesebb oltalomra!

A „Délibáb“ legbizalmasb barátja a családi

körnek is; arczpirálás nélkül olvashatja azt a család leánya, ifja egyaránt és belőle bárki is — mulatva tanulhat.

A „Délibáb“ Debreczennek vidékének egyik hathatós művelési tényezője is, nemzeties irányban és ha a körülmények úgy hozzák magukkal, hogy a „Délibáb“-nak a mostoha viszonyok és pártoláshiány miatt le kellene lépnie a küzdohomokról, oly úrt hagyna maga után, melyet igen nehéz, sőt tekintélyek állítása szerént ily méltóan aligha sikerülne többé betölteni.

Azért újból és lelkesülten magasra emeljük zászlónkat, melyet Debreczen, a vidék és a hafiság nevében lobogtatunk és ismételve fölszólítjuk a t. közönséget, hogy tömeges előfizetés által lehetővé tegye a „Délibáb“-nak, ezen üdvös és épen nem nyereszkedésből alapított vállalatunknak fölvirágzását.

A „Délibáb“ különben is a legolcsóbb szépirodalmi és társadalmi lap, egész évre csak 6 frt; félévre 3 frt. s egy negyedévre 1 frt. 50 kr. az előfizetési díja.

A július—szeptemberi évnegyedre előfizetők Margitay Dezső, Petőfi-társasági tag érdekes beszélyének, „A szerelmes hableány“-nak már eddig megjelent részleteit is megkapják díjtalanul.

Hazafias üdvözlettel

Debreczenben, 1878. évi június 28.

Gr. Csáky Alfons,

a „Délibáb“ felelős szerkesztője
és kiadótulajdonosa.

Helvidához.

Szemeid majd kialszanak,
Fehér lesz a piros ajak,
S örökre szóttalan;
Egy hideg rém érinti meg
Meleg öled és kebledet —
Halál vonásiban.

Szép fürteid szétbomlanak,
 Arczrózsáid lehullanak,
 És minden pusztá lesz!
 Mohos enyészet tárja szét
 Fekete szárnyait feléd
 A földben, mely fedez.

Oh, de lelkem veled marad,
 S a néma hideg föld alatt
 Őrt áll porod felett:
 Elüzi az éj rémeit
 S félő kebled gyötrelmeit,
 Mert ott is hűn szeret.

Nyugodjál hát szép esedesein,
 Ne félj, ne remegj kedvesem
 Ha lelkem felkeres!
 Hisz ismét csak azt mondja el,
 Mit annyiszor kért e kebel:
 Hogy halva is szeress.

Lauka Gusztáv.

A szerelmes habléány.

— Elbeszélés. —

Irta Margitay Dezső.

(Folytatás.)

— Szegény! — monda Ella, egy résztvevő pillantást vetve a hideg arcú úrra.

A két lovas egymásra nézett: az elegánsabbik, nagyuri nevetéssel; a másik egy előtörni vágyó mosolyal, mely azonban elfáradt, míg ajkaira ért és elhalt azonnal.

— És, hogy többé a lelkesedési bünbe ne essünk, vagy hogy legalább jól elrejtessük magunkat, ha a vágnak, önt látni, ellent nem állhatnánk, nem lenne szíves tudunkra adni: a nap minő szakában szokott rendszeren kis társaságával a kertben lenni? — kérde a beszédes ur csalfán mosolyogva.

— Az én kis társaságom nagyon szeszélyes! Nem lehet megmondani előre, mikor látogat át hozzám? — Viszonzá Ella. Egyébiránt én tudni fogom: honnan kell őrizkednem.

Ez azt teszi, hogy jövőre láthatlanná akarja tenni magát előttünk.

-- Itt igen.

— Csak egy szócskát még, kérem! Hogy is kezdjem csak? — Hol nem akar ön láthatatlan lenni? — Kérde az elegans ur, tréfás hevéllyel, mely azonban úgy volt adva, hogy esetleg komolyan is lehetett venni.

— Kísérje ön figyelemmel O Renn-Ell ur előadási jelentéseit; — viszonzá Ella kevés gondolkodás után, kaczagó szemekkel, miközben úgy tett, mintha valami titkos dolgot közölné szemköztijével.

— Még ma megrendelek belőlük egy tuczatot; — sietett ez válaszolni, fejével egyetértőleg bicczentgetve.

— Nem sokára e jelentést fogja bennök olvashatni: Miss Ella első föllépteül: A szerelmes habléány.

— Oh isteni! valóban nagyszerű! Én különben is rajongok a habléányokért, föltéve, hogy alkalmat nyújtanak önt viszontláthatni.

— Ha eljő az előadásra...

— Még ha haldokolnám is! S hol lesz ön látható?

-- A köröndön, mint habléány.

— Ön! a köröndön?

Ella jókedvű gúnnyal nézett a lovagra, ki meglepetve mereszté rá szabad szemét, aztán hangos kaczagban tört ki s egy pajzán meghajlás után, gyorsan, mint ürge gyík, eltűnt a kert bokrai között.

Néhány nap múlva magas, piros falragaszok jelenték, hogy O Renn-Ell ur circusában Miss Ella angol lovasnő első föllépteül disz-előadás lesz, mely alkalmával sok híhetetlen és mégis való mutatóványok között, Miss Ella által, a társaság több kedvelt tagjainak közreműködése mellett elő fog adatni a szerelmes habléány, mely darab nemcsak fényes és látványosságban teljes voltánál fogva, hanem megindító jelenetei miatt is mindenáron és kiválóképen ajánlatik a minden rangu és teljes czimű közönség nagyra becsült figyelmébe.

Az előadás hét órákor fog kezdődni s végződik tizkor; de kívánatra eltarthat tizenegyig is.

Az előadás kezdete után tiz, tizenöt perczel a tetőtől talpig elegans ur, karját közömbös arcú társa karjába öltve, megjelent a circus bejáratánál; fölmentek páholyukba s körül tekintettek a néző sokaságon.

Valóban sokaság volt; maguk a felszerelvények és tetőzettartó oszlopok is bámulni látszottak az ember tömeget, mely közelükben egy félévi pangás után, most egyszerre, egész váratlanul összegyűlt.

Az elegans ur, miután meghordá szabad szemét az alatt nyüzsgő — mozgó embertömegben, hetykén kérkedő mosolyal fordult egykedvű társához.

— Nemde ügyesen rendezem?

— Valóban! — viszonzá ez részvétlenül.

— S ha majd rákerül a sor, hogy kilép!

Szavait nem fejezhette be, mert e pillanatban a köröndön, fehér paripáján ülve, fehér ruhában, leomló hajjal s fején vízi növényekből font koszorúval megjelent Ella, a habléány.

Megjelenésével kitörő taps fogadta, mi őt láthatólag meglepé.

— Nos, jól rendezem? — kérde az elegans ur ragyogó arczullattal, miközben páholyából feltűnően kihajolva tapsolt.

— Vigyázz, nehogy lezuhanj; figyelmezteté őt társa. — Láthatod, hogy meg van lepetve; gondolkodik; majd rájön ő magától is, hogy e fogadtatás okát a páholyok valamelyikében kell keresnie. — Nem megmondám? Főlnéz; mosolyg.

— Előadás után eljössz velem a körönd kijáratához? Én akarom leemelni lováról a kis boszorkányt.

Lelkemre! előre érzem kéjét a hálának, melyre lekötözöm s melylyel adósom.

— Am érezd, de ne beszélj felőle, mert meg találnálak sajnálni, ha majd mégis, daczára mindennek, hálátlanságot kellene tapasztalnod. Mert vannak habléányok, kik kivételkép szeszélyesek.

Az elegans ur gunyos tekintetet vetett rá és hangosan kaczagva kiálta föl:

— Eh! Ugyan?

Az előadás ezalatt folyamatban volt.

A habléány sok férfit örvénybe vont; a királyfiak versenyt rendeztek magok között, hogy meghódítsák; egyik nagyobb pompával járult eléje, mint a másik; várakat, országokat, mámort és boldogságot ígértek neki; ő mosolygott; kitérte karjait, mintha elkábultva a sok ígéretről, megadná magát; a fényes urfiak közeledtek, aztán az örvény mindannyit elnyelé.

Végül jött egy vándornak öltözött királyfi; ez nem szólt a habléányhoz, nem ígért neki semmit, hanem leült a partra, fuvolát vett elő s oly varázsszép dalt kezdett, hogy a habléány megállt s hallgatózott. Társai nógaták, hogy mutassa meg magát. Nem, csak még egy perczig nem! Csak egy perczig! aztán megint egy perczig!... Azonban a habléányok törvénye szigorú. Sok, sok percz után odasuhant a parthoz; nem emelkedett ki a habokból, csak kezével inte az ifjunak, hogy távozzék, ne nézzen reá; fusson el innen, mert itt a halál vár reá.

Az ifju lehajlott hozzá és egy csókot kért tőle; egy rövid, bucsucsókot; a leány könnyezve kérte, hogy ne kívánjon tőle semmit. Az ifju megmaradt kérése mellett. A leánynak szive volt. Legyen! kapja meg a csókot, de aztán fusson és ne térjen vissza többé. A hófehér kar átölelte a fuvolás nyakát, aztán egy hosszú, szenvedélyes csókban részesíté.

De e perczben feltűnt a folyam-király, fényes kíséretével s nevéen szólítá a vétkezőt; ez el akarta tolni magától kedvesét, feledve, hogy a habléányok, ha valakit megölelnek, csak a hullámok kebelében képesek azt ismét elbocsátani.

A habléány izmai vaserősek; egy kézmozdulat s ifja a hullámok között; de nem mozdítá meg kezét. Tudta bár, hogy ha elhagyja elemét s a száraz légre jő, megszűnik élni; mégis inte ifjának, hogy vonja föl s keblére simulva; ajk az ajkon, elhagyta hullámházját és megszűnt élni — elhervadt, mint egy kitépett nymphaea.

Az elhervadást fényes temetési ünnepély követte.

Előadás után a tetőtőlalpig fényes ur a körönd kijáratánál várta Ellát.

Hideg, unott arczu társa egy függőny árnyából nézett reá.

— Jövök, hogy hódolatomat kifejezzem művészetete iránt; ön isteni és hallhatatlan.

— Csalódik. Mára én valóban halott vagyok.

Ella könnyedén leszökött lováról és eltűnt öltözője ajtajában; az elegans ur pedig ott maradt a faképnél.

— Barátom! ez a lány a taps mellé még koszorut is vár. Megyek ékszerészemhez, hogy holnap estve e kivánságának is eleget tehessek.

Másnap este nem volt oly zsufoltan tele a földszint, mint tegnap, de a páholysorok megélenkültek. O Renn-Ell ur pénztárnokának nem volt oka a panaszra.

Midőn a habléány megjelenésére került a sor; szőrványos taps fogadta s egy páholyból dobott nehéz koszoru.

Ella könnyedén leszökött lováról, hogy a koszorut felvegye; de érezve annak szilárd, ércz leveleit s látva a babérbogyókat helyettesítő drágakövek ragyogását, csalódott arcczal dobta el magától. Tettét riadó taps követte.

— Merész leány, lelkemre mondom! — sziszegé az elegans ur közönyös arczu barátja felé, miközben kedvtelenül veté vissza magát támlányában. Egy intésembe kerülne pedig csak, hogy összezuzzam.

— Miként? — kérdé a másik szárazon.

— Százötven tapsonczom van a nézők között s ezek tudnak füttyölni is.

— Tanácslom, hogy meg ne kísértsd, — viszonzá ez, némi gúnyal. — Tegnap még ur voltál a házban tapsonczaidal; ma már egy nálad nagyobb ur is megjelent az előadásra; neve: közvélemény. Nem hallod, mint tapsolják, amiért koszorudat eldobá?

Az elegans ur még egy negyedóráig kényelmetlenkedék páholyában, aztán unalmasnak találva az előadást, eltávozott.

A jegyszédők nem is látták többé visszatérni sem az est folyamán, sem a következő napok előadásain.

Ez azonban nem változtatott a dolgok folyásán; a nézőtér naponkint szépen megtelt; a habléányt tapsal fogadták és tapssal bocsáták; a dallam, melyet a szerelmi jelenet közben játsztak a zenészek, uton utfélen daloltatott s a kis Elizke, a hajdan eleven színü kendőmaradékba bonyált, piszegő leány új ruhát kapott.

Egy hétre az előadás után Ben korán reggel föl-készült, hogy a fővárosba lovagoljon, mert a circus igazgatását, mióta Ella játszott, ő vezette.

Épen lovára készült ülni, midőn Ella mellette termett; hátulról kerülve jött és befogta Ben szemét.

— Hm?

— Ella!

— Mivel eltaláltad, jutalmul elkísérlek egy darabon.

— Vezessétek elő Acharatot; mondá Ben a lovát tartó szolgának.

S öt percz múlva mindketten a szabadban lovagoltak.

— Nézd, amott e lovagot, ki szembe jő reánk, oly pongyolán ül lován és mégis mennyi kellem tartásában.

(Folyt. köv.)

A francia dráma egy matadora.

— Szépészeti tanulmány. —

E. Illés Lászlótól.

(Folytatás.)

Ez átélt esetre alapítja öt felvonásos vigjátékát, melyben a párisi kétes jellemű nőket jellemzi, melynek címében azoknak egy eddig nem ismert, találó nevet adott.

Ez alatt számtalan regényt és novellát bocsátott közre írónk, melyek közt vannak ugyan jobbak is, de nagyobb részük nem emelkedik felül a középszerűsége. Néhánynak címét felemlíteni elég leendő: *Trois hommes forts* — *Le docteur Servans* — *Le roman d'une femme* — *Une paquet de lettres* — *La boîte d'argent* — *Une Cas de la rupture* — *Sophie Printemps* és *Affaire Clemenceau* stb.

Ez utóbb említettben, a „Clemenceau pör, vagy egy vádlott emlékiratai“-ban kedvencz eszméjét, a nők hűtelenségét fejtegeti, melyre számtalan más művében is visszatér

Későbbi darabjaival ép úgy ült diadalt diadal után, mint a három elsővel. Mint a jelenítés titkaival annyira ismerős, mint kivüle senki, Dumas mindenkor biztos az eredmény felől.

1857-ben került színre a „pénzkérdés“ *Question d'Argent*, mely némi zajt okozott történettel van egybekötve.

Szerzőnk ugyanis e művében saját szavai szerint egy oly egyént akart jellemezni, ki azt hiszi, hogy a pénz először bármely forrásból jöjjön is, mindent pótol, másodsor tiszteltetést szerez. Ez alakja oly élethű, hogy abban egy nagy tekintélyű pénzarisztokratát, Mirést ismerték fel, ki a lapokban lármát ütött, a darabot be akarta tiltatni stb.

A „pénzkérdés“-t 1858-ban a „természetes fiú“, 1859-ben a „tékozló atya“ és 1864-ben a „nők barátja“ követték, melyeknek elsőjében ő maga, a két utóbbiban pedig atyja a főszereplő. Az első darab névtelenül lett előhozva, a titok azonban a fecsegő öreg Dumas által csakhamar elárultatott.

A „nők barátja“ első előadása alig tünt fel, sőt ellenszenvet gerjesztett. És azon darab ellen, melynek iránya specialiter erkölcsi, a nézők közül kiállítások hallatszottak, leginkább a nők részéről, a darab iránya ellen. Többen úgy nyilatkoztak, hogy e mű a nők szeméremérzetét és a legszentebb érzését a legaljasabban sértegeti.

Ezután „Aubray asszony eszméi“, 1869-ben az „atya és fiú“ kerültek színre, s egynél sem maradt el a fényes eredmény.

Legutóbbi két műve 1871-ben és tavall jelent meg. Az első a híressé vált „La femme de Claude“, melynek mintegy bevezetését képezte a nagy sensatiót keltett „l'homme, femme,“ — férfi, nő — című könyve, melyben ama tételt fejtegeti bölcsészetileg, lélektanilag

„Megöljük-e a házasságtörő nőt, vagy megbocsássunk neki.“

Fejtegetéseinek eredménye az, hogy a nőt, ki férjét megcsalja, minden esetben megölhetjük.

Habár nem egyez is szerény véleményemmel a resultatum, az igazság érdekében ki kell mondanom, hogy oly mély pszichológiával, oly logikai élel irt művet keveset olvastam, mint amilyen ez.

Ennek daczára, mint szintén ama körülménynek, hogy a „l'homme, femme“ az eredetiben rövid hónapok alatt 36. német és magyarban szinte számos kiadást ért, a „Claudius neje“ a francia színpadon határozottan megbukott.

Hogy e bukását helyre hozza, nem régiben „Monsieur Alphons“ cím alatt egy újabb színművet irt, mely az imént vázoltnak teljes ellentéte.

Ebben ugyanis Montaignin hajóparancsnok a nejjével boldogul töltött évek után tudja meg, hogy az botlást követett el, s 13 éves leánya van. A nő férje előtt térdre borul s irgalomért esedezik.

A ki eddig kísért a Dumas-féle darabokon át, itt mindenesetre catastrophet vár. A „l'homme, femme“ után a nő meggyilkolását, legjobb esetben a csábító megölését helyezhetjük kilátásba. E helyett azonban a férj felemeli nejét, megbocsát neki s mindent elfeled. . . .

E váratlan fordulata Dumas irányának általános tetszést aratott. A francia társadalom daczára rossz hírének nem szereti a folytonos gyilkosságokat, a külföld pedig határozottan el fordul az oly művektől.

II.

Dumas a színpadi sikert mintegy magához lánczolta. Rendkívüli élénk képzeleti erővel, a legfinomabb érzelmekkel lévén megáldva, megszokva magának benyomásai és érzelmeiről számot adni, gyermekségétől fogva az őt környező társadalmat tanulmányozá, s felvilágosítást keresett cselekedeteink, az emberi szív indokaira. de legkívált saját lényére, saját szenvedélyeire és hibáira vonatkozólag. Műveit valamennyit átélte, jellemeit az életből leste el, s mindenkor a természet után rajzolta azokat. Ezermás ember, így irt Dumas, ugyanazon tapasztalatokat szerzi, ugyanazon szenvedéseket éli át, de nem lévén mindenki megáldva azon érzékenységgel, mint a költő, nem hagnak azok náluk maradandó nyomokat, s másoknak tanulságot nem nyujtanak.“ Dumas nagyban érti tapasztalatait másoknak példa gyanánt értékesíteni és felhasználni.

Innen azon vonzó valami munkáiban, azon kimondhatlan érdekesség regényeiben melyekben semmi természetellenes nincs, sőt tehetségét az egészséges gondolatok jellemzik. Élcei pattogók és találók. Juvenal és Martial epigrammáinak velejét találjuk azokban, modern drámai alakba öltöztetve, miután a mai nemzedék nem szereti saját hátát ostoroztatni, szívesen nevet a Dumas tolla által színre hozott hibái, tévedései felett.

Dumas drámai nyelve egyáltalán sajátságos, és ez legeclatansabb czáfolata Börne amaz állításának, miszerint a francziák irálya soha sem lehet sajátságos, miután

már nyelvök az. Hasonlitsuk csak össze az atya és fiu Dumas irályát, s azonnal ki fog tűnni a különbség.

Szabadjon irálya jellemzéseül saját szavait idéznem: „Az még nem színműíró, kinek sem saját irdodora, sem saját eszmemenete nincs. Egy drámai művek mindenkor úgy kell írva lenni, mintha az felolvastatnék, mert a drámai előadás nem egyéb mint a darabnak több egyén általi felolvasása olyanok részére, kik nem olvashatnak vagy nem akarnak olvasni; egy mű csak azok által éri el az eredményt, kik a színházba mennek s megerősödik azok által, kik nem járnak az előadásra. — Oly mű, melyet nem akarnak olvasni, mielőtt nem látták, vagy nem néznek meg, mielőtt el nem olvasták meg van bukva, érjen bár 2000 előadást. Egy szóval, hogy a drámai mű életképes legyen a színész segítségével nélkül, kell, hogy az író nyelvezete és irálya természetes legyen.“

Dumas bírja a drámai styl kezelését a legfőbb mértékben. Irálya szellemben dus, élczes, sziporkázó és a hallgatót ép úgy figyelemben tartja, mint az olvasót leköti.

Műveiből számtalan hely lett a francia nép közt elterjedve, és nem egy kifejezése használtatik közmondás gyanánt.

De Dumas valódi színműíró, ha más szempontból tekintjük is működését. Egyik művéből sem hiányzik bizonyos határozott eszme, egy éltető gondolat, mely a költészetet valódi művészetté emeli. Minden darabja czéloz valahová, valamely eszmét fejt ki, s ez az, mi Dumasnak leginkább helyet biztosít a francia irodalomban. Az egyszerűen és tisztán visszaadott cselekedetek rajzolása a fényképész feladata, mondja Dumas, a drámaíró feladata magasabb. Ő a színházat annak tekinti, minek valóban lennie kell, nemzeti képzőintézetnek. Ha a színházban csak a közönség szórakoztatása- és mulattatására fordítatik gond, úgy nem éretik el semmi czél, ellenben ha a színpad a társadalom alapkérdésével foglalkozik, érdemi meg csak nevét. A házasság, a család, szerelem, házasságtörés, prostitutio, lelkiismeret, becsület, vallás, nemzetiség, jog, igazság, örökség, atheismus, röviden azon alaptételekkel kell, hogy foglalkozzék, melyek a lélek sarkpontjait képezik.

Nézeteit a dráma és drámairolomról és társadalmi viszonyaikról Dumas színműveinek előszavában mondja el. Így igen eredeti és alapjában való egészséges nézeteket beszél a férfi és nő viszonyáról a Kame-liáshölgy előszavában, melyből néhány szelidebb helyet lehetetlen, hogy be ne mutassak Önöknek, gondom levén rá, hogy az illem határait, melylyel a hölgyeknek tartozom, át ne lépjem.

De halljuk őt magát beszélni:

„Egy leány, ugymond, kinek nevelést, családost, hivatást, kenyeret nélkülözni kell, kinek ifjuságán, szépségén és szívéen kívül semmije sincs, eladja magát egy férfinak, ki elég gyarló vele alkura lépni... E leány gyalázatba lépett, és a társadalom kizárja őt köréből.

Egy jól nevelt, jó házból származó, művelt leány

ügyesen és elhatározottan férjhez megy egy férfíhoz, ki atyja, nem, nagyapja lehetne, a kit nem szeret, de a ki irtóztatóan gazdag. Egy pár hó alatt eltemeti férjét. — E leány „jó parthiet“ csinált, s a társadalom mind a nőt, mind az özvegyet tárt karokkal fogadja.

(Folyt. köv.)

O t t h o n.

(Szept. 15.)

Csöndes magány honol kicsiny lakunkban,
Melyet mosolygó táj övez körül;
Virágok nyílnak kised ablakunkban,
Mind a meleg sugárnak hogy örül!
Szeliden leveles, virágos inda
Kúszik kicsiny fehér falunkra fel —
Zengem én, egyre zengem dalaimba':
Isten megáldjon téged, drága hely!

A béke, boldogság is fölkereste
Mosolygó, nyájas, csöndes hajlokunk;
Fészket csinált a feeske az ereszbe,
A sors ellen panaszra nincs okunk.
Minden percz, mint a méh, meghozza mind a
Vágyat, melylyel szívünk szinig betel —
Zengem én, egyre zengem dalaimba':
Isten megáldjon téged, drága hely!

Ott a vén templom is, kicsiny keresztje
Hányszor lehelt vigaszt, reményt belénk;
Ott kis szőlőkertünk, arany gerezdje
Érett szemével mosolyog felénk.
Vén koronás fejével ottan int a
Hárs, susogása ébreszt s altat el —
Zengem én, egyre zengem dalaimba':
Isten megáldjon téged, drága hely!

Oh áldva kis lakunk szelid magánya!
Oh áldva nyájas, hamvas tüzhelyünk!
Ha az életnek terhe, gondja hánya,
Szelid ölen megnyugovást lelünk.
Lelkünk örömtől éled újra, mint a
Harmat esókjától a virágkehely —
Zengem én, egyre zengem dalaimba':
Isten megáldjon téged, drága hely!

— — Oh mért hogy e boldogság, melybe hittem,
Hütlenné lesz most itt e kis tanyán:
Vérző szívvel bár, itt kell hagynom, itten
Kicsiny hugom és drága jó anyám!
Mig fájó köny pereg arczomra, mint a
Sorsüldözött, oh mért is hagylak el? —
Tőled távol is zengem dalaimba':
Isten megáldjon téged, drága hely!

Aradi József.

Lapp regék az emberevőkről.

Közli: Sándor Kálmán.

(Folytatás.)

E két regéről előre bocsátott általános megjegyzés szerint Stalló rendszeren vörös kabátot viselt, derekán levő ezüst övéről pedig egy nagy kés ezüst nyelben csüngött alá. Ezenkívül ugyancsak ez ércből sok más czifraság volt ráaggatva, s egy nagy erszényt ezüst pénzzel is mindig magával hordott.

Kisérője egy kutya volt, a mely gondosan vigyázott rá, nehogy valaki álmában meglepje és megtámadja.

Néha megtörtént, hogy egyik, vagy másik, nagy erejéről ismeretes lappot Stalló párviadalra hívott ki, és ez esetben nem segített a dolgon az sem, ha azt nem is fogadta volna el; mert ezt aztán Stalló folytonosan üldözte és szégyenteljes halállal ölte meg.

Mielőtt az ily párbaj elkezdődött volna, a vívók elébb egymásnak meg szokták vallani, hol tartják rejtett kincseiket, és a győzőé leend az elesett minden vagyona.

A Stallóval való küzdelemben szerzett ezüst: „Stalló-esüst”-nek neveztetett. — Ez főképp gombok és boglárókból állott, a melyek az ivhez csatoltattak.

E czifraságok alakja egészen különböző volt attól, mely a lappoknál van szokásban, vagy a mely régente szokásban volt.

A Stallóval való párbajban az tekintetett győzőnek, aki a másikat földre teríté és annak joga volt azt megölni.

Ez Stallóval szemben, rendszeren saját ezüst nyelű késével, kardjával, vagy szekerczéjével történt, mert más fegyverrel nem könnyen volt megsebesíthető, kutyáját is agyon kellett ütni a győző félnek, mert ha az urának vérét kezdte felnyalni, az óriás ismét feltámadott.

Ha Stalló lett a győztes, nem volt köteles a lappot eltemetni, hanem ott hagyhatta, vagy a vízbe dobta. Stalló azonban mindig előre kikötötte, hogy a lapp győzelme esetében őt tisztességesen eltemesse. — Azon lapp, aki egy Stallót legyőzött, két testvérét, tehát összesen három Stallót kellett, hogy megöljön, mert előbb sem békét, sem nyugalomra nem talált. De ha ez sikerült neki, soha egy Stallótól sem kellett, hogy tartson, s ezenkívül természetesen nagy kincsek birtokába is jutott.

A Liebrecht által közölt Stalló-regék egyikében szintén egy csiny áldozatává lesz az óriás. — Stalló hálót állít fel, hódokat akarván fogni s bizonyos távolságban tüzet gyújt, levetkőzik s nyugalomra hajtja fejét. — Hogy azonban tudhassa, mikor a hód hálójába jutott, s így mielőtt megszabadulhatna, meg foghassa, egy zsinórt erősített a háléhoz, a melynek a tűz felől lévő végére csengetyüt kötött, a mely figyelmeztesse, szükség esetén álmából fölébresztsze. Egy lapp azonban az előkészületeket végig nézte, s midőn már minden rendben volt, s a Stalló nyugalomra ért, a lapp meg-

huzta a csengetyű zsinórt, — Stalló mezitelen futott a háléhoz, de nem talált benne semmit sem; — eközben a lapp a tűzhöz szaladt, s a Stalló ruháit a lángok martalékául oda dobta; az óriás visszatértekor ruháit elégve találván, nagyon bosszankodott önmagára, hogy sietségében — mint hitte — ruháit a tűzbe dobta. — Leült és melengette magát addig, míg a csengettyű ujjal meg szólalt; mire újra a háléhoz szalad, de épen csak azt találta ott — amit az elébb, — semmit tudniillik. — A leggonoszabb a dologban azonban az volt, hogy midőn visszatért, a tűz már ki volt oltva, és dideregve elkezdett jajgatni; e nyomoruságos állapotában a holdhoz fordult, a mely a látkörön felsütött s így szólt hozzá: „Nézd atyám, mint fázik a te fiad!” Kinyújtá kezeit, könyörgött, rimánkodott, de mindez semmit sem használt a megfagyás ellen, melynek áldozata lett.

A másik rege inkább feltünteti az emberevő jellegét; — a rege szerint egy Stalló családbeli házaspárnak két gyermeke volt, egy fiú s egy leány. — Nos hát egyszer az élelmi szerek elfogyván, arra került a dolog, hogy a gyermekek közül az egyiket levágják és megegyék; csak a felett nem tudtak megegyezni, hogy a fiut-e vagy a leányt öljék meg.

A férj a fiut akarta megkimélni, s így szólt nejéhez: „Nyilhordóra szükségem van, a fiut nem engedem megölni.” Az asszony ellenben leányát féltette, s haragos rikácsoló hangon kiáltotta: „Fonónőre szükségem van, a leányt tehát nem ölhetjük meg!”

A leány, aki az ajtónál állott és hallgatózott, hallotta a reá nézve nagyon érdekes vitát, s hallotta azt is, hogy végre az asszony is — minthogy a fiura mégis csak több szükség van — megegyezett abban, hogy a leány, — ő tudniillik — legyen az áldozat. — Futásnak eredt tehát s egy lapp kunyhóba menekült; kérdezték, ki ő és mi járatban van? Óh — felelé elérzékenyedve — én egy szerencsétlen üldözött vagyok, elszöktem, hogy életemet megmenthessem, mert szülőim fel akartak falatozni. — Szívességtökhöz fordulok, vegyetek szolgálatotokba, ha mindjárt vízfordónak*) is! A háziak bele egyeztek és szolgálatukba vették a Stalló-leányt, aki később a háziasszonynak menyé, fiának neje lett. — Nehány évvel azután a férjnek kedve jött felkeresni az ő óriás ipját, és anyósát s egyszersmind végére járni annak is, hogy nem kaphatna-e ő óriásságuktól valami hozományt. — Neje ugyan ellenzé s figyelmeztette, hogy ha elmegy, bizonyosan felfalják; de ő nem akarta hinni, hogy örömszülőinek akkora étvágyuk legyen az emberhusra és így szólt: „Iramszarvasom van elég, egy kövéret kiválasztok, s a meddig az tart, nincs reá szükségük, hogy minket egyenek meg.” A nő ujjal figyelmeztette: „Ne higgy nekik, meglátod mily vérszomjasok! Hanem a férj ösztönzésére mégis csak utra kelt a fiatal házaspár, pakkostól, mindenestől, egy éves fiacskájukat is magukkal vive köszöntöttek be a Stallóhoz. (Vége köv.)

*) Ez a legalsóbb nemű szolgálat a lappoknál.

Giardinetto.

Budapest, 1878. jun. 22.

(B. A.) Vagyunk oly szerények, hogy nem arrogáljuk magunknak a dicsőséget, mintha mi kezdeményeztük volna újra (!) a harcztot a német ponyvasajtó ellen. Csak véletlen találkozás, hogy az „A b a u j - K a s s a i K ö z l ö n y” is egy követ fű velünk. Nevezett laptársunk talpraesett közleményt hoz a T e n c e r e k, B e e r e k et consortes ellen „a sajtó nyomorultja” czim alatt. Ne ejtse el a fonalat s mi üdvözöljük felszólalását.

*

Nagyon komikus némely mamának az a gyengéje, melylyel magzatját szemtől szemben és másnak dicséri. Milyen az én Elvirám, ninesen mása a határban; szemei feketék, mint az éj, s ajka valóságos eper.

Még komikusabb, ha némely lapszerkesztő saját munkatársának csinál propagandát. A munkatárs családtag, s eldicsérgetni a nyilvános subrosában, igen épületes dolog. Különbén a szerkesztő speciális izléséről és szerénységéről tanuskodik.

*

A „Mező-Túr”-ról szólunk, a „Mező-Tur”-nak. A „szerkesztői üzenetei” ilyenek:

„Csak máskor is s minél gyakrabban — ily kitünőt.”

(Bocsásson meg Hevesi József barátunk, hogy a neki szóló üzenettel kezdjük, de csak a complettirózás tekintetéből említjük azt is fel.)

*

Más helyütt így üzen a szerkesztő ur:

„Fogadd köszönetem r a g y o g ó (ritkított betűkkel) tárczáért.”...

*

Ma-holnap olvashatunk ilyen tulzásokat is:

„A toll kiesett kezzeinkből, midőn elragadó czikket átolvastuk. Nem, ön nem lehet munkatársunk, Macedonia kicsiny önnek. Sajnáljuk, hogy legközelebbi számunknál előbb nem hozhatjuk bübájó s merengését.”

*

A „Pesti Napló” tárczájában Pázmándy Dénes tiszteli meg Nordau Miksa urat polemiájával. N. M. ur egy franciaevő munkájában magát magyarnak hirdeti. Már csak hogy olyan magyar ő, ki véletlenül Magyarországon született, de nálunk német lapokban igyekezett germanizálni és német hangzásu Südfeld nevét, — német hangzásu Nordaura változtatta. Süd-ből lett: Nord, Feldből pedig Au.

A levágott kéz.

(Elbeszélés francziából)

Már két hete vagyok Konstantinápolyban és daczára a Bosporusnak, moschéknak és palotáknak, megvallom, unni kezdtem magam, midőn egyszer utam egy ronda utczába vezetett, hol egy különös házikó kötötte le figyelmemet.

A ház alakján ugyan nem volt semmi megtekintésre méltó, ha kapuján egy fekete márványtábla

nem lett volna kifüggesztve, melyen egy dombormivű kéz volt látható, mely valaha aranyozott lehetett.

Igen kíváncsi lettem, a mit dragomanom (kalauz) észrevevén, így szólt:

E fekete márványtábla egy régi történettel van összekötve. Ne beszéljem-e el önnek?

— Épen felakartam önt kérni e szivességre.

Nemsokára egy kávéházban ültünk, hol kis csészekben feketekávéval, s nagy csibukokban jó dohánynyal szolgáltak nekünk. Ekkor dragomanom így kezdé történetét:

Mintegy husz évvel ezelőtt, azon ház, mely előtt a márványtábla van kifüggesztve, még nyomorultabb állapotban volt, úgy, hogy sokszor mondták az elmenők, miként is lakhatik ott igazhivó, a hova még a zsidó és rajah is alig kívánkozhatik?

De mégis laktak e házban és kinlódta k.

A ház egyik ronda szobájában egy roskadozó ágyon, néhány párnán, a melyekből a szalma is kisóhajtozott már, egy öreg férfiú nyögött.

Oldalánál egy tiz éves, határozott kifejezésű arczczal bíró fiucska állott, ki könyvelt szemmel szorongatta a beteg egyik kezét.

— Bátorság jó atyám! szólt a beteghez.

— Legyen bátorságom? — szólt keserűn a férfiú, midőn szenvedek s látom, hogy te is szenvedsz? Mehemet, nines e házban egy árva para ($\frac{1}{4}$ piasztter) sem s Allah tudja mikor lesz....

— Talán néhány óra mulva — mondá a gyermek. Ezzel megcsókolta beteg atyja homlokát és levett a szegről egy kosarat.

— Elmegyek a kenyérsütő szomszédhoz, kinek már több apró szolgálatot tettem s megkérem, hogy adjon nekem hitelbe kalácsot és azzal elmegyek a Kiahat-Khana-sétányra, hogy eladjam. Allah nem fog úgy sujtani, hogy valamit is ne nyerjek rajta.

— Menj szegény jó gyermekem — szólt Mehemet Ali — Allah oltalmazzon...

Nem telt el még két óra sem, midőn visszajött fia lélekszakadva, mosolygó arczczal. Meglátszott, hogy sirt, de szemeiből öröm sugárzott ki.

— Oh jó atyám! — kiáltott lihegve s lerogyott egy fapadra — vége van szenvedéseinknek...

— Mi történt? — nyögé az aggastyán, ágyában könyökére támaszkodva — mondd gyorsan.

— Halld csak atyám — mondá az — még mielőtt Kiahat-Khana-sétányára értem volna, már eladtam kalácsaimnak felét. Boldog voltam. Leültem egy fa alá s kínáltam az elmenőknek kalácsaimat. Kosaram gyorsan ürült, midőn hirtelen egy testőrségi katona ment mellett, ki elvett két kalácsot s fizetés nélkül távozott. Utána futottam s követeltem néhány para adósságát. Ő nem csak hogy nem fizetett, de sőt meglátván kosaramban a pénzt el akarta venni, midőn egy gazdagon öltözött ur megragadta kezét.

A katona, midőn megfordult, egy magas, parancsoló alakkal állt szemben.

— Akasztófára való — kiáltá az és két nem messze ácsorgó rendőrnek intve, megparancsolta nekik, hogy a katonát börtönbe kísérik. Ezzel szétveté kaftánját, mire a rendőr-szolgák porba hullottak előtte.

Megmentőm felém fordult s kérdezte nevemet.

Olyan szeliden nézett rám parancsoló szemeivel, hogy én minden vonakodás nélkül beszéltem el nyomorunkat.

(Vége köv.)

A veres Julia.

— Novella. —

Irta: Eckstein Ernő.

(Folytatás.)

„Ő eltűnt! Julie, kedves, szelid, egyetlen szeretett feleségem bucsu nélkül hagyott el s isten tudja, hogy mit tervel. Talán e perczen, midőn e sorokat írom, meg is halt már — s én öltem meg őt! De nem; sokkal büszkébb volt, sokkal nemesebb... Nem volt oly kicsinyes bosszúra képes s bosszú rettetés büntető itélet lenne oly vétekért, melyet régen s régen megbántam s melyért bűnhődtem végtelen szeretettel.

Látom, alig vagyok képes egy összefüggő gondolatot leírni. Röviden s egy szóval: Julie olvasta jegyzetted! Hogyan és hol találta meg e végzetes documentumot, arról a legkisebb sejtelmem sincs. Midőn délutáni öt órakor haza jöttem a szerkesztői írószobából, már eltűnt. A könyvet dolgozó asztalomra tette; mellette találtam az ide mellékelt levelet, mely a legroszabbat sejteti velem. Óh, ismerem őt! Ha egyszer valamire eltökélte magát, melyet az ész és kötelesség törvénye igazolni látszik, úgy semmivel sem indítható meg: vas következetességgel halad célja felé. És mégis vissza kell térnie, ha nem akarja, hogy megőrüljek! Csak most érzem, mit bírtam benne! Minden lélekzetvételnél hiányát érzem; halálomat okozná, ha elveszteném. Kedves, jó, drága barátom, kérve kérlek, tudasd velem csak pár sorral, vajjon hiszed-e, vajjon igazán és változatlanul komoly szándéka-e ez? Nem bírom elviselni e rettentő gondolatot!

„Ez óráig egy emberi léleknek sincs tudomása Julie eltűnéséről. Szükség esetében célnak megfelelő hazugságot fogok villámháritóul felhasználni. Tehát a legszigorubb hallgatást. Adja isten, hogy minden jóra forduljon még. Elvesztettem minden életkedvemet Julie levelét visszakérem.

Rudolf.”

A papírszeleten, mely e levélhez volt mellékelve, a következő ónnal irt szavak valának leolvashatók:

„Minden, minden feldulva, minden eltemetve, minden megsemmisítve! Végtelenül nyomorulttá tettél, de megbocsátok neked. Isten veled és légy boldog. Soha sem fogsz látni többé. Edithet sem nem inthetem, sem fel nem világosíthatom, de isten és szerelme őrizni fogják.

Julie.”

E váratlan hírek, nem kis fölindulásba hoztak. Rudolf levele már nyolcz napja, hogy a szállodába érkezett: mi minden történhetett tehát ez időközben! A két házastárs kedves viszonyára, Rudolf boldogságára, Julie nyájas, jóságos lényére való visszaemlékezés oly élénken merült fel lelkemben, hogy a hajdan és a most között való ellentét teljesen megzavarta eszemet! A személyes felelősségnek határozatlan és mégis igen gyötrő érzete járult ahhoz. Persze nem az én hibám volt, hogy Rudolf nem elég jól zárt el egy ily compromittáló iratot, — de közvetve még is az én lélektani férczmunkám adott okot e katasztrófára. S volt e különben is jogom arra, hogy Rudolf szavait oly komolyan és érvényesen feljegyeztem? Nem ismertem-e őt eléggé, hogy tudjam, hogy ő minden tekintetben tulzó volt. Mindenesetre tulzásait is olyanoknak festettem; de nők édes keveset értenek az ily velős beszéd titkaihoz s a sértett szerelem kétszeresen érzékeny... Röviden a logikátlan szív a legkeserűbb szemrehányásokat tevő nekem, noha a tisztá ész fölmentett s miután a hangulat nálunk mindennapi embereknél, kik nem vagyunk szaktudósok, most az egyszer határozottan többet nyomott a latban, elhatároztam magamat, hogy haladék nélkül elutazom s Rudolf-fal közösen tanácskozom a módok és utakról, melyek e vigasztalan helyzetben célhoz vezethetnének.

Sietve irtam dorpatí collegámnak, hogy nagyon sajnálom roszul létét s most második berlini vizitemtől, melyet september hó elején fogok tenni, várom személyes ismeretségének szerencsését! Azután sürgönyöztem Rudolfnak, hogy levele elkészve jutott kezemhez; a többi még ma este fogom vele megbeszélni.

Egy órával később hazafelé ragadott a füstölő vonat.

* * *

Rudolfot a pályaudvarban találtam, állapota felülmúlta legroszabb aggodalmait. Természetének egykor rugékony ereje teljesen megtörve látszott. Halványan és zavartan nyujtotta felém kezét.

„Végre!” mormola a kimondhatatlan szomorúság hangján.

Megkisértettem őt vigasztalni — de mit mondhatam neki? Mindenekelőtt kértem hogy részletesen adja elő, mi történt időközben, mily lépéseket tett, mily terveket kovácsolt. Nem sok buzdítót tudtam meg. Rudolf első gondolatja Edith és a báró volt; szerencsétlenségére mindketten elhagyták eddigi tartózkodásuk helyét, és a bajor felföldre utaztak, senki sem tudta címöket. Rudolf aztán bizodalommal fordult egy vele barátságos lábon álló magas rendőrhivatalnokhoz, aki nagy discretióval tette meg legterjedelmesebb kutatásait, de mindez óráig legkisebb eredményt sem ért el.

Julie eltűnésének hatodik napjára Rudolf levelet kapott a brandenburgi posta bélyegével. Csak e szavakat tartalmazta: „Semmitől se tarts, nem fogom magamat megölni. Ha baráti szolgálatot akarsz tanusítani irányomban, úgy ne üldözz többé: fáradozásaid csak aggasztának s mégis eredménytelenek lennének.

Julie.”

Emlékoszlop.

(Egy öngyilkos hajadon sírjára.*)

Ha a tudományos akadémiák és más társulatok termeiben olykor olykor a feketével bevont rosztromról pusztán az alapszabályok iránti engedelmességből mondatik el egy-egy emlékbeszéd, telve az elhunytak érdemeivel, dagadozó nyelvezettel, melynek virágos freszkóiból alig tűnik ki — — nem mondom: szeretet, — de még csak a sokkal hidegebb tisztelet sem: miért ne írnék én emlékbeszédet a barátság és részvét kezével, én, ki valódi és bensőleg keserem az elhunytat. Igen, engedjétek meg, hogy e sorokban emlékoszlopot állítsak egy korán elhunyt életnek, egy ifju hölgynek, ki rövid pályáján a csalattatások, a nélkülözések, a fáradalmak hosszú láncolatán ment keresztül. Legyen szabad oltárt emelnem a barátságának, mely csak az utolsó lehellettel repült el, — a szerelemnek, mely ifjan égett még a hamvadó szivben is. Elbeszélésem nem lesz dagadozó szó-ár, de nyugodt leírása egy szép kedélynek, mely hitt, mely remélt és mely szeretett s mely hitének jutalmául nyeré a csalattatást, reménye béreül szétforgásolt reményének dirib-darabjait s szerelmének határpontjául — a sír üregét.

Azért hasztalan várnak önök fölem nagyszerű tettek elbeszélését, világboldogító eszmékért való küzdelmeket, mert az, kinek én emlékoszlopot emelem, ismeretlen a nagy világ előtt, élteben kevesen ismerték, halála után még az a kevés is elfeledi; — néhány év — és senki sem emlékezik már többé arra, ki a budapesti sirkert egyik zugában pihen ki rövid életének nagy fáradalmait. Más gyászbeszéd-író elsorolja, hogy hőse mit tett, én csak azt idézhetem, amit az enyém tenni akart. A komoly cselekvés ideje az élet dele; az én hősem még ifju volt, midőn a sirba bocsátották le. Mondhatná valaki: ha nem cselekedett, nem is nyujthattunk neki elismerést. Nem is kell neki az, csupán köny, mert azt mondja hazánknak Arany nevű és aranyszáju költője:

A gyümölcs hull — semmi: érett.
Hallgat a lomb — semmi: szólt.
Öltsön a mező fehéret —
Semmi: oly dús zöldje volt.

*) Ez ama szerencsétlen ifju hölgy, ki f. é május 2-án Budapesten az „István főherceg“ szállodában, a sors csapásaitól megtörve, szíven lötte magát s kiről a napi lapoktól eltekintve rövidebb s hosszabb cikkekben, tárczában s versekben a „Fővárosi lapok“, „Vasárnapi ujság“, „Szegedi híradó“ és „Szabadka és vidéke“ is melegen megemlékeztek.
Az író.

Csak, ha bimbófővel asznak
A virágok: óh ez fáj;
Ha reménye uj tavasznak
Most születve, sirba száll.

Igen, ő is még bimbófővel szállott le hideg lakába, nem az aggkor támaszbotján vánszorgott ő még, de még csak nem is állott élte delén, hanem ifju fürtök övezék tervező homlokát.

Ha hallottatok már vérengző harcokról, melyekben ezrek és ezrek veszték el életüket, ha voltatok már a vérmezőn, midőn elhallgatván az ágyuk dörgő moraja, halálos csend ereszkedik a térre, melyen a még nemrég bátor és győzedelmet remélő hősök hullái nyugszanak: akkor minden esetre eszetekbe is jutott már, miszerint e harc, bármilyen vérengző, bármilyen rettenetes volt is, csak gyermekjáték ama harchoz képest, melyben a föld összes gyermekei életükkel szemben állanak, és eszetekbe jut az, miszerint naponta, sőt óránként a legjelesebbek és legnemesebbek hullanak el az életharc mezején, magukkal vivén a sirba saját hitüket és övéiknek legszebb reményeit. — Oh menjetek ki még egyszer, nézzetek körül még egyszer az elesettek halmain. Ki volt ez? Imént még parancsolva röpi végig paripáján a harcölök sorain. — Ki amaz? Még nemrég hallottam harsány vezérszavát. — De kik ezek? Nem ismerem őket. — És ama hullarokás? A véres arc felismerhetlen. — És a harmadik és a negyedik és a rengeteg téren mind egymásután e sok halom?

Senki, senki sem ismeri őket. Mert a vezért, a zászlóst felismeri mindenki, de ez a véres tömeg itt — ez mind közkatona volt csak. És ki ismerné mindnyájukat. Harcolt az egyik is, küzdött a másik is. Elestek mindannyian. Igaz hősök voltak, de ki tudná mindnyájuknak nevét eszébe tartani.

Ily közkatona valál te is elköltözött árnyék, nem vezényelted tette a sorokat, nem lobogtattad százak előtt zászlódat, szerény közkatona voltál csak, ki ezrek és ezrek közt szerényen, de hősiesen küzdötted végig életharcodat. S midőn annyi, annyi más névtelen között te is névtelenül elbukál, vajjon kissebb volt e dicsőséged, mint azé, ki a sorok előtt vezényelte a harcot? Vajjon nem küzdöttél-e te is, nem fáradtál-e, nem estél-e el ugyanazon eszmékért, amelyekérti küzdelemben más győzedelmessé lett?

Oh keserves, fájdalommal teljes az életharc!
Az ifju hölgy, kiről szólni akarok, szintén ama szerencsétlenebbek közé tartozott, kiknek számára a felsőbb hatalmak csakis fáradalmakat és csalattatást rendeltek.

Kétszeresen, mert a természet első vétke iránta az vala: hogy nőnek teremté.

Mert mi a nő? Gyengéd virágbimbó vihardulta mezőn. Fesledező rügy fagyos éjszakán.

Igen, ő nőnek született: szőlövesszőnek, melynek ninesen támaszbotja, hogy arra felkaesalódjék. Anya és apa: lenn a sirban. Fivér és nővér: szét-szorva mindenfelé, a szélrózsa minden tájára. Barát s barátnő: ki ismeri ma e neveket? — Egyedül állt ez életben, mint a fatörzs, mely a sivatagban teng. Iszonytató gondolat magában véve is: egyedül állni ez életben, mennél iszonytatóbb még, ha ez a valaki: gyöngé nő, — nő, ki bájai fényével maga köré csalja az éji lepkék seregét s ki mégis erényes akar maradni, — nő, ki szellemesség és műveltség által tündököl s kitérsora homályba süllyeszt, — ki magasra született s mélyre szállni kénytelen; — ki gyöngéd szivű, finom idegzetű s kitérsora méltánytalanság s gyengédtelesség elkeserít, — ki királynő lehetne csak — nevelő nő lehet, — ki gyöngé testalkattal bír s kitérsora erőtétét követelnek, — ki költői kedélylyel van megáldva s kitérsora lépten-nyomon érzi az élet prózáját, — kitérsora — gunyképen — a sors érző, fellobbanó szívet adott s kitérsora szeretni nem akar, nem mer, nehogy kiábrándulván a fölemelkedés helyett a süllyedés jelét lássa magán.

Ugy van. A kitérsora sors gunyja ér, az nőnek születik s kitérsora annak kétszeres átka ér: az szívből s kedélyben gazdaggá lesz.

Ezzel megadtam már Capp Hedvig arc-és jellemképét: Neki már gyermekkorában azt mondá a sors: adok lábat, nem azért, hogy csak járj, hanem azért hogy rajtuk járj. Mert van ember, aki más lábával jár, de te magad lábán fogsz járni. — Elárvult már gyermekkorában és miután mai nap csodák nem történnek és egy kis korsó olaj nyolcz napig elnem tart, a serdülő hajdon — kenyér után nézett. Akkoriban akarták a tanítónőképezdékben felállítani a magyar nők megváltó intézetét. Hedvig is a szabadkát látogatta meg. Tanítónő vagy nevelő nő akart lenni. Értik-e önök kellőképp, tudják-e méltányolni, mit jelent ez? Már a régiak mondák: quem dii oderunt, praeceptorem fecerunt. A tanítónő noviciátusa a három évi kurzus. Tán ez volt éltének legszebb szaka. Készült, nem az életre, hanem a halálra. Mások megvizsgálták, vajjon érett-e az élethez, és ő már akkor vizsgálta magát, vajjon érett-e a sirhoz. Ebben az életszakában ismertem őt meg. Látogatások és kirándulások alkalmával megismertette belsejét. A költészetben élt, a költészet volt élte egyetlen sugara. Ábrándos lelke méltó tápot nyert Hia dor ábrándos szerelmi költeményeiben. Órákig képes volt az „emléklapok“ és „gyászlapok“ szépségét magasztalni és a költő megnyerő személyiségéről elbeszélni. Behatoltam társalgása által lelkébe, megismertem költői termékeit; láttam fizikai osz-

lását, érzem a halál leheletét. Már akkoriban (1875) irtam fölöle naplómbe: „Arca gyönyörű szép s gyöngéd pir borítja, de arczbőre beteges, átlátszó; a gyengéd pir lázra, kórra mutat. Sejtelmem azt sugja, hogy őt többé viszont nem láthatom. Pedig szép lelke s műveltsége megérdemelné, hogy kifejlesztésére elég nagy kort nyerjen. A legnehezebb s legérdekesebb tudományos kérdéseket intézte hozzám véleményadás végett. Pragmatikus történeti kérdésekből bölcsészettileg következtetéseket vont. De minden komoly társalgása mellett van hangjában valami pajzanság és magatartásában valami gyermekesség. S így ő vegyüléke az öregesszerű tudományosság és az ifjú könnyelműségnek. És e szép hüvelyben ez a szép lélek egy nemsokára elmosandó sóhaj, egy törőfélben levő rózsza, a felhők által üzött napnak végső mósolya. (1875. augusztus 3.)

Ki hitte volna akkoron, hogy baljóslatu sejtelmem oly hamar beteljesülend! Nem egész három év és a sziv utolsó dobogott, az agy gondolata elállt, az érzés megszűnt. Pulvis et umbra! Vele annyi szép remény sirba szállt. A nevelő nő pálya hozott az ifjú leánynak töviskoszorút, bút, keservet és megaláztatást. Mert minálunk többre becsülik a szakácsot, ki a kisdednek a testi tápot készíti, mint a nevelőt, ki abba lelki táplálékot csepegtet. Guny, szolgáltság, megvetés — ez sors nektek óh tanítók! Igen: quem dii oderunt, praeceptorem fecerunt. És nines minden hölgynek lelki ereje e tusát végig vivni, elsíttítani önérzetét, megalázni büszkeségét, utolsó leheletig sorvasztani tüdejét, utolsó csöppig szárítani velejét és vasbékókba verni szerető, de remélni nem tudó szíve érzetét. Hányan fogtok ti még, óh hajdonok, így áldozatul esni, mint szegény Hedvigünk!*)

Hittük — s nem alaptalanul — hogy benne a magyar költőnek egész új csillaga fog tündökölni, gondoltuk, hogy leveleiben új Madame Sevigné támad — és ime reményünk bimbaja csirájában elfagyott, hitünknek virága elesenevézett.

A haza és társadalom új tavaszának egyik reménye sirba szállt. Az ifju, a nemrég született, máris az élők városán kívül új hont talált. S mért? mi okból? mi joggal? Hajzatát nem földte még zuzmara, étetének zöldjét az ősz még nem sárgítá meg — és ő mégis sirba szállt. A természet nem marad rendes kerékvágásában: tél dere éri a tavaszi rózsát, felleg üzi a tündöklő csillagot, hulló lomb éktelelenti az ifju tavaszt, féreg rágja a gyöngéd rügyet, és a halál kaszálja az ifju nemzedéket. De hiába — azt mondja már a római költő:

*) Legyen szabad az olvasó figyelmébe ajánlanom Bokor József tanár „egy nőről és a nőkérdésről“ című tárgyilagos és alapos cikkeit a „Fővárosi lapok“ ez évi 116. 117. és 118-ik számaiban.

omnes eodem cogimur, omnium
versatur urna serius-ocius
Sors exitura, et nos in aeternum
Exsitium impositura cymbae...

Óh keserves, fájdalommal teljes az életharez!

S mégis azt mondom (tartások bár ti rövidlátó emberek, örültek!) azt mondom, sokkal kevesebb bátorság, sokkal kisebb erő kell emez életharez végig harcolására, mint amaz elszánásra, hogy elhagyva a tusa piacját, az örök semmiségbe dőljön valaki vissza, abba a rémületes talányszerű verembe, melynek talányossága örülést hoz annyi más gyöngébb agyra.*) S te óh gyöngé hölgy, nem-reszkető kezekkel tevéd meg azt a bátor lépést, melyet ezer más azért nevez gyávaságnak, mert ő maga sokkal gyávább, semhogy azt megtenni merészelné. Ne is tegye soha senki; de ne kárhoztassuk, legalább azt az egyet, ki megtenni nem átalta; ne dobjunk követ annak sirjára, kinek élete virágtalan volt, ne gunyoljuk gyávának azt, ki megtenni merte, mihez nekünk bátorságunk nincs. Igen, ő az igazi hős, ki már feledé husz évi bujábaját, csupán nekünk hagyva örökül a könyveket, nekünk és nekem, ki még egyszer visszaemlékezem jellemedre, óh üdvözült! ama szép napokra, melyeket veled együtt tölték, megemlékezve a mult napjaira, melyekben velem hitedet, nagy reményeidet majd azoknak forgácsait közléd.

A mily nehéz volt éltednek a sors csapása, ép oly könnyű legyen tetemeidnek a föld; ki tudja! nemsokára tán már nekünk is csengetend majd harmadikat ama vonat, mely elviend oda, honnan visszajövetel többé nincs. Addig is isten veled! A viszontlátásig oda fent vagy oda lent!

Sziklai Soma Kornél.

Egy kis lapszemle.

— Mikroskopikus tanulmány a legutolsó lapszámokból. —
(Folytatás.)

Szabolcsmegyei Közlöny. Hetenkint megjelenő ponyva! Nyiregyházai „Times.” Mióta a Szabolcsmegyei Közlöny a derék nyiregyháziak minden csütörtökét elrontja, azota a Dr. Hirschler Budapesti fölkereső szembetegek fele Nyiregyházából kerül ki. Sokáig töprenkedünk, vajjon fölszurjuk-e tollunk hegyére ezt a csodabogarát; végre is elhatároztuk, hogy nem bántjuk; hadd jellemezze saját magát, legalább nem haragudhatik meg reánk. Ime néhány szemelvény f. é. 23-iki számából betűről betűre:

Nyiregyháa junis 20. Előfizetési pénz minden közlemény a „Szabolcsmegyei Közlöny” szerkesztőségéhez bórmentve küldendő. (Lám minő önzetlen, egy rókáról még egy bőr sem kell neki!) Lapunk t. előfizetőihez és olvasóihoz!

*) Az öngyilkosság nem észszerű, nem jogszerű cselekedet és annak elkövetője nem hős, hanem szellemi erejében megtört egyén lehet csak. Az öngyilkosság nem tökélyére mutat az észlénynak, hanem teljes megfogyatkozására. Nem dicsőítésre, hanem szánalomra méltó cselekmény.

A jövő hónappal a „Szabolcsmegyei Közlöny” ötödik évfolyamának második felét indítjuk meg. Ötödfél évi pálya, ötödfél évi munka és küzdelem van mögöttünk! A ki elfogultlanul néz végig a közszellem mai izmosulásán, ennek tényezői között bizonyosan lapunknak is ki fogja mutatni megillető helyét. (Oh igen, a Szabolcsmegyei Közlöny a rekeszizom megizmosulásához szorgalmasan járult.)

A „S z i n k ö r” rovatában olvassuk: Fel kell említenünk egy érzékeny jelenetet, melynek kifogástalan sükere Biróné (Du Hamelné) ügyes játéknak és a sentimentalismushoz főképen megkívántató természetességnek érdeme. Biróné e jelenete által beigazolta, hogy többre is képes, mint a mennyit eddig láttunk tőle. A törvényszéki jelenet, melyben bevádolt fiáért a bíróság előtt anyai érző szívének minden keservét kiöntve kegyelemért esd oly nagyszerű volt, oly hatással sikerült, hogy sükett néma csendre ragadta a közönséget. Az egész jelenet alatt mindenki figyelme rajta csüngött. Eljen! Biróné, kívánjuk miszerint gyakrabban legyen alkalma ez oldalu művezetét hallatni és láttatni. (Köszönjük alásan!) Alább ekként tüzeskedik a Sz. K.:

Hazánk legnagyobb színművésznője Bulyovszky Lila urnő asszony önga. stb.

Habár a „Criticanak” vezetésére bizattam s mint ilyen mérlegelni kellett is, képesség, képzettség és a süker eredményeit most erre én képtelen vagyok. A Criticus, kritikusan helyzetbe van! Bámulom, imádom, istenitem, művészeted nagy művésznő. megbocsás, de ha magasabb, hiresebb, világhírű lapok criticusai és a tudomány aristocráciával karöltött magas aristocratia elismerő érdem koszorú bármelyike közlelésben is szerény lapunk a „Szabolcsmegyei Közlöny” criticus helyzetbe jött. Criticusának egyszersmind bátran merem mondani hogy — a helyi nagyközönség közvéleménye hirdetőjének egy a közönség nevében neked nyújtott babér ágra helyt nyujtasz; ime érdemeid és művészeted elismerése jeléül azon trónnak, melyet királynéként uralsz, zsámolyodhoz viszem, hogy az öreg Thales szelleme az ezeryi elismerések közzé a mienket is jegyezze fel. (Igen, ha megtudná ezt érteni az öreg ur!)

Fel kell hoznom elismerésünk leghitelesebb bizonyosságát, a művészet iránt önkénytelen nyilatkozó bizonylatot: a könnyűket, melyeket a közönség szeméből utánozhatlan szép művészeted által csaltál ki. Az „önfeláldozó jelenet” alatt szívünk elszorult természetes fenségű művészeted előtt a haldoklási jelenet alatt pedig idegeinket rezgetteted meg borzazztótan, agyvelőt rázkodtatóan szép voltál. (Szegény színi criticus, a te agyvelőd ugyan nagy megrázkódást szenvedhetett.)

Lássuk a Sz. K. Tárogatóját! A miért a Czékus superintendens tiszteletére rendezett diszlakomára meg nem hitták a Sz. K. újdondását, így dulful gyomra nemes felháborodásában:

Am ha az időszaki sajtó még a főpásztornak tiszteletére rendezett közlakomán sem volt képviselve (mint meghívott) egésse a szégyen-piristen képére teremtett arcját annak, ki el nem mulasztá avagy készakarva experimentálta ki az elmaradást okozó csinyt. Nem a mi szégyenünk.

Hogy a humoreszk teljes legyen, lássuk hirdetési rovatát is:

Ajánlatos. A téli ruhákra nézve a káros mojak ellen nyaralásba elfogadom felelőség alatt mindenféle ruhákat csekély díj mellett, u. m. férfi és női nagy és kisebb bundák, rokkok 1 frt. női muff, lábbkösor, lábbzsák, bélelt csizma és különgallérok 50 kr. Sapkák, vadászmuffok és kesztyúk 25 kr. Üzlet helyiségem a törvényszék alatt, lakásom Rózsa utca 1360 sz. a. Rotharidesz János, szücs. m.

Idézzünk-e még többet a Szabolcsmegyei Közölnyöböl? E lapra csakugyan nem mondhatjuk el azt, hogy: „Impossible est, satyram non scribere,” — hanem azt kényszerül az ember mondani, hogy: „Impossible est satyram scribere!” — mert hiszen a Szabolcsmegyei Közölnyök egész 23-ik száma csupa satyra önmaga ellen. Pedig a komoly törekvés és jóakarát nem vitatható el szerkesztőjétől, dehát a munkatársak! a munkatársak! — ott a hiba!!!

K Ü L F Ö L D.

— **Spanyolország** szép ifju királynője Mercedes, XII. Alfons király neje, Montpensier hercege 3-ik leánya, Lajos Fülöp király unokája, életének 18. születés napján jun. 26-án délben, boldog házassága 5-ik hónapjában, Madridban elhunyt — **Berlinben** az európai congressus elhatározta, hogy északi Bolgárország török hűbér-fejedelemséggé emeltessék, déli Bolgárország pedig Rumelia néven önkormányzattal ellátott török tartomány maradjon. — E kettőt a Balkán hegylánc választja el, melynek déli oldalán török őrsegek fognak állomásozni. Bessarabiát Oroszország megkapja és helyette Romania a Dobruzsát nyeri. A Duna semlegesítették. Az orosz csapatok 9 hónap alatt kiűrtik az általuk megszállt területeket. — **A bécsi osztrák nemzeti bank** közgyűlése jun. 26-án a két birodalmi kormányral kötött bankkegyezményt és az új bankalapszabályokat 137 szóval 3 ellenében — elfogadta. — **Az amsterdami tőzsdén** a magyar arany rente bevételére hivatalosan bejegyeztetett. — **A lahorei Maharájah** jelenleg Londonban időz. — **Nápolyban** egy di Mattia nevű pap 2,148,000 lírát nyert a kis sorsjátékon; eleinte az olasz kormány vonakodott ez összeget kifizetni, később azonban 1,831,840 lírát kifizettek neki, a többi nyereményadó fejében visszatartván. — **Dr. Nobiling**, a német császár elleni merénylő már jobban van. — **A hannoveri király** V. György Windsorbán (Anglia) eltemettetett. — **Munkácsy Mihály**, festőművész hazánkfia a párisi világkiállításon a 8 nagy díj egyikét nyerte.

FŐVÁROSI HIREK.

— **Az országgyűlést** ő felsége a király jun. 30-án déli 12 órakor a budai királyi vár nagy tróntermében személyesen fogja bezárni, mely alkalomra az udvari gyász letétetik. — **Csernátory Lajos** a Ferencz-városi képviselő, jun. 29-én tartja beszámoló beszédét. — **A m. pénzügyminisztertől** a párisi Rothschild 21 milliónyi értékű magyar mentét vett át. — **A „Székesfehérvár és vidéke”** ellen Bylandt gr. közös hadügyminiszter nevében a k. főügyészség sajtópert indított egy czikk miatt, melyben a közös hadsereg állítólag gyaláztatik és rágalmaztatik. — **A nemzetközi és országos biztosító** társaság bűnügyében Battyhány Zsigmond gr. és Hirschfeld Arthur báró tényálladék hiányában fölmentettek. — **A honvéd-menház** javára Hoffmann Istvánné 200 frtot hagyományozott.

Laptulajdonosok: Gróf CSÁKY ALFONS és DENGEL JÁNOS.

HELYI TÁROGATÓ.

— **Tisza Kálmán** miniszterelnök, Debreczen város I-ső választókerületének képviselője július 14-én fogja beszámoló beszédét és a szabadelvű párt újabb actió-programját elmondani. Jövőre ismét csak itt szándékozik képviselőjelöltül föllépni.

— **A fővárosi írók s művészek társaságáról** Kompolthy Tivadarnak lapunk multkori számában közölt nyílt levele néhány téves állítást tartalmaz; ezeket Szana Tamás hozzánk intézett következő sorai-ban igazítja ki:

Az „Írók és művészek társasága” pár évi fennállása alatt csaknem valamennyi írói és művészi ünnepélyességeknek kezdeményezője, kivívója volt; rendezte a Liszt Ferencz európaszerte figyelmet keltett jubilaumát, az Erkel-, Jókai-, Barabás- és Feleki-jubilaumokat, melyek által a hazában első adott példát az élő jeleseknél megbecsülésére; adott minden évben legalább egy jótékonycélu hangversenyt (melyen oly kitünőségek működtek mint Liszt Ferencz, ki másut sehol nem játszott évek óta); a török sebesültek segélyezésére első adott példát a hazában, kidolgozta az írói tulajdonjogról szóló terjedelmes javaslatot, mely be van nyújtva a képviselőháznak az esetleges tárgyalásoknál bizonyára nagy segítségül fog szolgálni; pár héttel ezelőtt vette meg a nemzet számára Petőfi születésházát, a kerepesi uti temetőben folyvást gondozza az elhunyt írók és művészek sírjait, Réthy emlékoszlopát saját költségén most készíttette el s jelenben Izsó emlékére rendez gyűjtéseket s erről a társaságról írja Kompolthy Tivadar hogy nem tesz semmit? — —

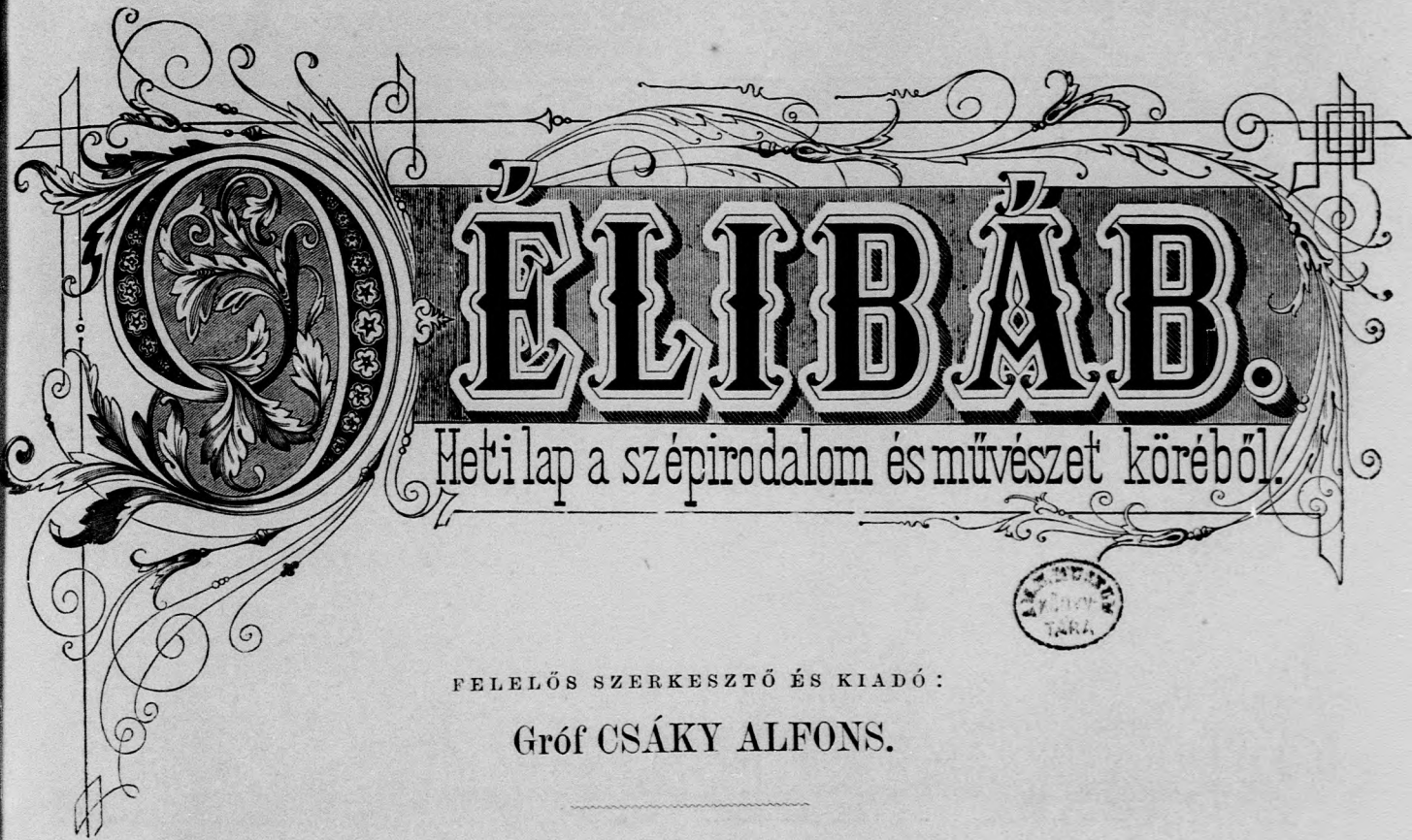
— **Az önkéntes tüzoltó egylet zenekara** Király Mihály vendéglőjében mult szerdán saját javára hangversenyzett, mi szépen sikerült. A „posta az erdőben” című darabot viharosan megtapsolták és azt ismételni is kellett. A zenekar Tinkl Józsefben valóban derék karmesterrel bir, ki ép oly szakképzett (eddig Bécsben működött), mint a milyen fáradhatlan a darabok betanításában. A szabadban rendezendő térzenéket illetőleg e zenekar szép jövőre van jogosítva.

— **Az iparos ifjak önképző egyletének** junialisa f. hó 30-án a népkertben fog megtartatni. Az előjelek után itélve nagy látogatottságra van kilátása.

— **Az állatkiállítás** alkalmából f. hó 30-án fognak az államdíjostó-bizottság elnöke Koszorus Lajos ur által az illető díjak kiszolgáltatni; ez ünnepélyt követőleg társas diszebed tartatik a nagyerdőn, melyre érvényes részvételi jegyeket személyenkint, 2 frtjával Koszorus Lajos urnál, a városi házi közgyámi hivatalban válthatni. Mint halljuk diszes vendégkoszoru lesz jelen és a helybeli tisztai kar is képviselve lesz.

TARTALOM: 1. Lapunk t. olvasóihoz. 2. Helvidához. (költ.) La u k a Gusztáv. 3. A szerelmes habléány. (Elbeszélés.) Margitay Dezső. 4. A francia dráma egy matadora. (Szépirodalmi tanulmány.) E. Illés László. 5. Ott-hon. (költ.) Aradi József. 6. Lapp regék az emberevőkről. Sándor Kálmán. 7. Giardinetto. B. A. 8. A levágott kéz. (Elbeszélés francziából.) 9. A veres Jula. (novella) Eckstein Ernő. ford. Aradi J. 10. Tárca: Emlékoszlop. Sziklai Soma Kornél. 11. Egy kis lapszemle. 12. Külföld. 13. Fővárosi hírek. 14. Helyi tárogató.

BORITÉK: Heti naptár. Sakk-talány. Szó-talány. Betű-talányok. Számtalány. Helyesen megfejtők nevei. Szerkesztői üzenet. Vegyes. Kiadói üzenet. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

Gróf CSÁKY ALFONS.

Megjelen minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	6	frt.
Fél évre	3	frt.
Negyed évre	1	frt. 50 kr.

A lapot érdeklő mindennemű közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal: Varga-utca 2256.

Hirdetéseket lapunk számára elfogad HAASENSTEIN és VOGLER hirdetési irodája Budapesten és Bécsben, valamint GOLDBERGER V. Budapesten és kiadóhivatalunk.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1878.

A szerkesztő üzenetei.

P. Kálmán Szegeden. Városa annak idején a tettek mezején bizonyítsa be, hogy a legmagyarabbak egyike. Az alföldi kép hangulatteljes, de ennél is jobbat kérünk, vagy küszöbölje ki belőle a prózai kifejezéseket, milyenek: Örülő gazda, kebelemben hoztam, stb.

Echo Helyben. A Nefelegtsekről mi sem feledkezünk meg. Párisi ehot szívesen vennénk.

Palugyay Helyben. Gyöngye kísérlet, nem adhatjuk.

P. István Lőcsén. A Schiller-fordítás nem válik be.

E. I. L. Arad. Köszönjük. Megjegyzéseink kíséretében jönni fog.

„A jó bácsit“ Kassa. Kaptuk.

E. Béla Budapest. Szívesen vennék valamit a jövő számra, — ha lehetne szerencsém.

Kr. K. V. Helyben. „Az én kis feleségem“ nyelvezete nem szépirodalmi lapba való — kérnénk egyebet.

M. J. Szatmár. Mi szívesen adunk helyet lapunkban kezdő tehetségeknek, — de oly rossz verseket nem használhatunk; — mert azokkal úgy önt, mint magunkat is csak nevetségessé tennék; — azt, remélem ön nem akarja — de mi még kevésbé.

Sz. T. Budapest. Kivánságának reményilem eleget tettem.

Cs. Márton Budapesten. Válogatva s javítva alkalomilag közölni fogunk belőlük.

S. Jenő. A végét mikor küldi? Miután közölni fogom, magától értetődik, hogy a többire nézve is intézkedni fogok.

„A nőkről a nőknek“ ugyanazon eszme, de gyengébb kidolgozással, mint az általunk már közlött nőemancipatio; jobbat várunk.

V. K. Kassa. A beküldött kéziratokat vissza nem adjuk; egyébiránt az ön verseit a papirkosárba tettük — nem szolgálhatunk már velök.

E. K. Furta. A lapot új lakhelyére küldjük, de miután az eddigi számokat Pesten már nem kapta, — talán a . . . megterhelt levelemet sem kapta?

Miután a sakk-, szám-, szó- és betű-talányoknak fogyatékán vagyunk, fölkérjük — azon t. munkatársakat és munkatársnőket, — kik lapunkat ezekkel ellátták, miszerént ily küldeményekkel mielőbb megörvendeztetni szíveskedjenek.

V e g y e s .

— **Az állatok életéből.** Semland egyik falujából érkezett idegen, a következő történetkét beszéli el: Egy házfedelen gólyapár rakott fészket s a nőtény már két tojást is tojt, melylyel a ház ura érdekes kísérletet tett. Ugyanis nagy kacsatojást helyezett a gólyatojás mellé, s helyette az egyik gólyatojást kivette a fészekből; a két tojás egy időben kelt ki; alig pillantotta meg azonban a hím a kibujt különös porontyot, oda ült fészke egyik végére, s nőtényével rendkívül élénk párbeszédbe elegyedtek: csattogtaták csőreiket s szárnyukat. Ez élénk dialog után a hím elröpült s rövid idő

mulva vagy tíz gólyatárs kíséretében érkezett meg, s úgy össze-vissza csipdesték és harapdálták a nőtényt, mely az ál-gólyatojást kiköltötte, hogy végre élettelenül hullott le a fészekből. E jelenet, s dühös könyörtelen vérengzés után az idegen gólyák újra eltávoztak, csupán az apa maradt a fészkekben, hogy kis fiának s a befogadott ál-gólya fióknak élelméről gondoskodjék. Mind a két kis állatka jó egészségben nőtt fel.

— **Az evés mesterei.** Erős testalkatu emberek sokat is szoktak enni; de az ugynevezett falánkokat, sokevöket még sem ezek közt keressük. Akik csak azért élnek, hogy egyenek, kiknek főczéljuk az evés, istenök a gyomor, mely majdnem feneketlen, ez efféle nagyétkü emberek rendszeren nem nagyon izmosak, sőt, legtöbbnyire szikároknak mondhatók. — Én ismertem egy fiatal embert — beszéli egy külföldi lap levelezője, — ki most körülbelül 40 éves lehet. Surmelk Krisának — így hívták a fiatal embert — nem lehetett eleget enni adni. Magam láttam, hogy hat font száraz kenyéret legyürt, anélkül, hogy éhségét csak némileg is csillapította volna. Egy háziasszony épen elosztotta a nyolcz személynek való fánkot, mikor hősünk belépett s alig egy percz alatt, míg a háziasszony kiment, eltünt a nyolcz személyre való tészta. Az istadti csata alkalmával — midőn mint dobos szolgált — félelemből egy pór sütökemenczéjébe bujt s nagy ijedelmre daczára megevett annyi lágy kenyéret, mely a háziaknak egy hétre elég lett volna. De voltak még ennél nagyobb falánkok is. Némely adatokat alig hinnénk el, ha nem oly megbízható forrásból származtak volna. Maximinius császár 40—65 font hust evett meg ebédre, s hozzá rendszeren egy akó bort ivott. Harvick angol tábornok beszélt, hogy látott egy olyan hindut, ki két középszerű bárányt, tehát az ehetetlen részeket leszámítva, 64—65 fontot evett meg egy ültében. De különösen említésre méltó wittenbergi Kole Jakab nevezetű kertes, ki már három éves korában kövecskéket nyelt le; később, mint katona, a beszállásolásoknál nyolcz ember helyét foglalta el. Reggelire megevett egy malacot, délre egy bárányt bóröstől, csontostól. Cserép, üveg, vagy kődarabokat nélkülözhetlennek tartott az emésztésre. Egyszer tréfából megette a falusi dudásnak a dudáját; 80 éves korában halt meg. Hasonló volt hozzá, bizonyos Kolnicker, egy passau ember. Ez már kis korában köveket, fémdarabokat, különösen a vasakat szerette. Zsebéből sohasem hiányoztak a kavicsok, miket czukorként nyeldesett el. A katonaságtól falánksága miatt elbocsátották, elment tehát s pénzért mutogatta magát. Drezdában 8 óra alatt két bornyut evett meg s megivott melléje 12 pint bort. Meghalt Thelefeldben, 41 éves korában gutaütésben. Gyomrában egész rakás fémdarabot s majdnem két font követ találtak.

Kiadói üzenet.

Felkérjük t. vidéki előfizetőinket, miszerént az, e negyedre hátrálékban levő előfizetési pénzeket mielőbb kiadó-hivatalunkhoz beküldeni szíveskedjenek.

Csodálatos történetek.

Nyolcz elbeszélést tartalmazva. Poe Edgartól.

Ára 1 forint.

ROGET MARI titokteljes kimulása.

Érdekes amerikai büneset.

POE EDGARTÓL. Ára 1 frt.

UTAZÁS A HOLDBA,

Poe Edgartól.

Ára 50 kr.

E három mű együtt **HANG FERENCZNÉL** Kalocsán megrendelve, két forintért, bérmentve megküldetik.

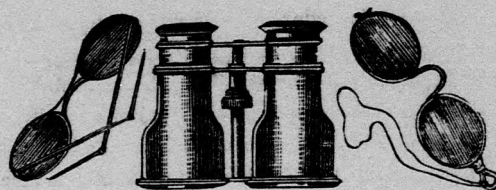
Minden megrendelőnek díj nélkül küldetik „Az utazók könyvtára“ két füzetet, melyek tartalma a következő: **A** nagyszerű Tichborne per. — **A** titokteljes orvos. — **Pár**baj sötétben. — **Négy év** Cayenne szigeten. — **Az** amerikai hajó égése. — **A** párisi virágáros leány. — **Fiat**al szerelem, **öreg** házasság. — **Ut**azás halálveszély között. — **A** Vesuv kitörése.

Vagyis öt kötet érdekes mű két frtért bérmentve.

Házeladás vagy csere!

Helyben, a Zöldfa-utca sarkán levő, és teljes jó karban álló egy cserepes épület, **három szoba, éléstár és konyhával**, igen kedvező feltételek mellett **szabad kézből eladó**, vagy egy értékesebb más rendű lakházzal elcsereáltatik. Tulajdonosa ez utóbbi esetben hajlandó pótlékkul egy **7 hold területű, udvari lakházzal, és 60 hold csinos erdővel** ellátott, s a szathmári vasúttal összeköttetésben levő ezen várostól egy órányira fekvő birtokát pótlékkul adni.

E tárgyban értekezni lehet Kádas utcán 1889. sz. a.

Színházi látcsövek

a legfinomabb szintelenített 4—6—12 lencsével a legnagyobb választékban.

Szemüvegek

rövidlátók, távollátók, szembetegék és hályogtól műtét által megszabadítottak számára, valamint

Valódi hegyi kristály szemüvegek,

ugy minden a látszerész szakba vágó cikkek a legjobb minőségben s a legjutányosabb árak mellett kaphatók

FISCHER JAKAB

látyszerésznél Debreczenben, főpiacz 1713. sz.

Megrendelések és javítások a legpontosabban eszközöltetnek.

A legolcsóbb politikai hetilap

A „Nép Zászlója“

Szerkeszti: Mende Bódog.

Megjelen minden szombaton s ugy küldetik szét, hogy vasárnap már a legtávolabbi vidékeken is olvasható. — Ha fontosabb események történnek, rendkívüli számokat ad, s ezeket ingyen kapják az előfizetők. — Időnként képeket is közöl politikai, úgy mint más tartalmu cikkeihez.

Előfizetési ár negyedévre 50 kr.

A „Nép Zászlója“ kiadóhivatala

Budapest,

Egyetem-utca Erzsébet szálloda.

Laptulajdonosok: Gróf CSÁKY ALFONS és DENGI JÁNOS.